

Verf. Legatus autem.

15 Legatus ex obligationibus intra Italiam contractus sub legationis tempus in Curia conventus, privilegio revocandi domum minimè juvatur. Petr. Barbosa in d. §. Legatus, num. 131. Ant. de Matth. num. 49. Ant. Fab. in ration. ad l. Cum furiosus, §. fin. de judic. Quod restringitur si ut forensis in Italia contraxerit. Ant. de Matth. ubi proxime. Præterea Legatum de licentia Principis contrahentem, ubique, Romæ, seu in Curia convenire licebit etiam legatione persistente.

Ad Num. 3.

16 Legatus, vel alius similiter privilegiatus, si in Curia contrahat sub tempus necessariæ residentiae, etiam ut advena, non valet suo se tueri privilegio, sed ibidem suis creditoribus respondere compellitur. Et quamvis contra sentiant Petr. Barbosa in l. 2. §. Legatus, num. 282. cum seqq. Ant. de Matth. tract. de prorogat. num. 47. Sententia tamen D. Covar. tenenda est, quoniam non alia ratione quifque in Curia repertus convenitur, nisi quia communis habetur patria: nec quicquam interest, an ut advena contraxerit, necne. Hinc est, ut cum privilegiatus iure revocandi domum non gaudeat, pro obligationibus tempore necessariæ occupationis contractis possit in Curia conveniri, quanquam ibi ratione contractus nequiquam forum fortiat. Ex quibus apparet quoad rem, de qua nobis sermo est, nihil interesse utrum Legatus, vel alius privilegio simili gaudens contrahat in Curia hoc vel illo modo; nam & in cæteris non privilegiatis, si quis in Curia etiam ut forensis contraxerit, poterit ibidem conveniri, tamen si forum propter contractum minimè fortiat, ut jam supra, num. 14. præmisimus, quia ut communi patria tenetur respondere.

Ibi: Quid ergo si contractus.

17 Qui contractus ratione alicubi potest conveniri non excusabitur, nec iure revocandi domum juvabitur, quantumvis ex causa necessaria ad locum accesserit: secus erit dicendum de originis foro; nam si ex necessitate in patriam venerit, ibi ad litigandum per creditores non constringetur. Ratio differentiae in eo constituitur, quod ille forus à principio fuit voluntarius, & necessarius iste. Petr. Barbosa in d. §. Legatus, numero 357. & in l. Heres absens, §. Proinde, numero 44. de judic.

Ibi: Hic equidem libenter.

De his actum supra, num. 16.

Ad Num. 4.

18 Si Legati aut alii privilegiati, non cessante munere, aut causâ residendi in Curia, ibi iudicio egerint, reconveniri poterunt. Illud quaestio est, an respondere teneantur, si à quibuslibet suis creditoribus eos conveniri contingat? Quæ controversia de iure communi

procedit ex textu in l. 2. §. Sed etsi agant, ff. de judic. ibi: Sed etsi agant, compelluntur se adversus omnes defendere. De qua Petr. Barbosa in d. §. Legatus, à num. 215. Ant. Fab. in ration. ad d. §. Sed etsi agant. Duaren. ad tit. de judic. ubi de for. comper. Ant. de Matth. tract. de prorogat. num. 51. in princ. & vers. Septimo limitatur, ubi pro opinionum concordia Legatos à cæteris privilegiatis distinguit. De nostro iure Regio Partiarum aperta extat decisio in l. 4. tit. 3. p. 3. quæ reconventionem duntaxat contra Legatos, ac similes permittit.

Sed si Legati, & reliqui in iudicio com-
pareant propriam prosequentes injuriam, velut
damnum, vel violentiam sibi illatam resarci-
ri postulant, tunc quidem locus reconven-
tioni non præstabitur, d. §. Sed etsi agant,
d. l. 4. Part. Petr. Barbosa supra num. 229.
Duaren. ubi proxime. Ant. Fab. in ration. d.
§. Sed etsi agant. Ant. de Matth. d. num. 51.
vers. Non ubi prosequeretur. Ad hæc si no-
mine alieno egerint dum legationis munere
funguntur, proprio reconveniri vetantur.
Ant. de Matth. d. num. 51. vers. Septimo limi-
tatur. Tandem si quis adeat Curiam appel-
lationis prosequendæ gratiâ, non reconve-
nitur ab appellato coram iudice ad quem.
Greg. Lop. in d. l. 4. gloss. 4. Ant. de Matth.
num. 48.

Est observandum quod Legatus dum mu-
nere suo fungitur, nulli alii negotio proprio
vel alieno incumbere valet, nec libellum of-
ferre, nec in iudicio agere, nisi Principis li-
centia intercedat, l. Paulus 8. §. ult. l. Lega-
tus 10. l. Is qui 15. de legation. Ant. Fab. in
d. §. Sed etsi agant. Petr. Barbosa in eod. §.
Legatus, num. 123. Ant. de Matth. num. 51.
& contrahens cum Principis facultate ubicun-
que, Romæ omnino respondere compellitur.
Petr. Barbosa num. 131.

Legati & alii si post finitam legationem vel
causam necessariam in Curia persistent, ibi ut
quilibet conveniri poterunt: quod ita est ac-
cipiendum, ut aliquid temporis illis tribuatur
à die extincti muneris ad comparanda quæ ad
iter desiderantur. Petr. Barbosa num. 190. Ant.
de Matth. num. 50.

Tandem addere libet, quod Legatus sicut
iudicium suscipere non compellitur, ita nec
jurare cogendus, si judicialiter conveniatur,
ut actionem excludat, l. Sed etsi 28. §. 1. de
judic. Duar. ubi supra. Ant. Fab. in ration. ad
d. §. 1. quod si actio ejus sit naturæ, ut tem-
poris lapsu pereat, privilegiati litem contestari
debent, dilato actionis exercitio, & ad domi-
cilium remisso, d. l. Sed etsi, §. Sed etsi dies.
Anton Fab. in ration. ad l. 2. §. In omnibus,
de judic. Duar. supra. Petr. Barbosa num. 195.
Imò si oporteat instantiam prosequi usque ad
sententiam, privilegium revocandi domum
cessabit. Barbosa num. 210. & hæc generaliter
traduntur in d. §. In omnibus, ubi regula con-
stituitur, ne privilegium creditoribus officiat,
qui temporali nituntur actione. Confule Fa-
brum ibi. Hæc utique obtinebunt in cæteris,
quibus competit revocandi domum privile-
gium.

SUM-

SUMMARIUM.

- 1 Non licet in prima instantia agere coram Principe, nec Judicibus Regii Prætorii, etiam ubi illud residet.
- 2 Excipiuntur casus aliqui de Curia dicti, de quibus remissive.
- 3 Item cause miserabilium personarum, & alie, si adversum potentiores proponatur controversia.
- 4 Instantia prima cepta in Cancellaria, in ea finire debet, etsi cesset privilegium, aut ratio propter quam causa fuit admissa.
- 5 Quid ex contrario, si causa pendente coram ordinario, litigante privilegium superveniat.
- 6 Persona miserabilis an valeat in laicos Ecclesiasticum adire Tribunal? & num. 8.
- 7 Quid de cæteris, si iudex secularis jus reddere omiserit.
- 9 Pupillus, & qui in utero est, eo gaudent privilegio, ut causas suas deserant in prima instantia ad suprema Prætoria.
- 10 Orphani eodem potiuntur privilegio, & qui tales censentur, & num. 11.
- 12 Vidua, pupillus & alii similes prefato privilegio juvantur, tamen si divitiis affluant, & num. 13.
- 14 Pauperes audiuntur in prima instantia apud Cancellarias.
- 15 Qualis probatio paupertatis desideretur.
- 16 Paupertate laborans ex propria culpa, an excludatur ab illo privilegio.
- 17 Que maritum occidit, non gaudet viduitatis privilegio.
- 18 Quis putetur pauper, ut prefato potiatur privilegio, & num. 19.
- 20 Persona miserabilis quis habeatur, ut hujusmodi privilegium obtineat, & num. 21.
- 22 Privilegiis incuitu paupertatis, ac pietatis concessis renunciatis nihil agit.
- 23 Que causa deserantur in prima instantia per privilegiatos ad Curiam.
- 24 Advocati tenentur egenis patrocinari absque honorario.
- 25 Ad idem sunt astricti iudices, procuratores, & tabelliones.
- 26 Quid si aliter fecerint, peccant, & restituere debent, si quid acceperint.
- 27 Dives an cogatur alimenta, & lris expensas exhibere adversario inopi, & numero 28. & 31.
- 29 Liberi agentes ad parentum hereditatem, an & quando alimenta, ac sumptus lris exigere valeant, & num. 30. 32. & 34.
- 33 Pro sententia presumitur, licet ab ea provocetur.
- 35 Ut alimenta, & lris sumptus litiganti tribuantur, semper paupertatis probatio precedit, & qualis sufficiat.
- 36 Paupertate utrinque probata, sumptuum lris, ac alimentorum cessat exactio.
- 37 Pauperi agenti ad quantitatem, aut rem singularem, num sumptus lris, & alimenta præstentur.
- 38 Pauper an teneatur ad restitutionem alimentorum, ac expensarum, quas litigans accepit, & num. 39.

- 40 Quantitas pro alimentis, & expensis iudicis arbitrio assignatur.
- 41 Cui præstatur lris sumptus, alimenta non denegantur: sed aliquando regula fallit.
- 42 Filio cum patre litiganti super filiatione, hic alimenta, & expensas exhibere compellitur.
- 43 Quod procedit, si filius aliunde non habeat.
- 44 Assignatio alimentorum, & expensarum nullum parit præjudicium quoad causam principalem.
- 45 Qui tanquam filius alimenta, & lris sumptus percepit, quamvis succumbat in causa, non tenetur ad restitutionem, & num. 46.

CAPUT VI.

Nemini regulariter licet omisso iudice inferiori competente, apud Principem, seu Cancellarias in prima instantia causas suas civiles, vel criminales agere, l. 8. tit. 3. lib. 4. Recop. ubi Azeved. Castill. controvers. lib. 3. cap. 25. num. 8. in fin. Cujac. in paratit. ad tit. C. quando Imper. int. pupil. Trentacinq. variar. lib. 2. tit. de citationib. resol. 2. num. 4. Pichard. manuuct. ad prax. part. 1. §. 2. num. 2. Paz prax. tom. 1. temp. 1. num. 19. Duaren. ad tit. de judic. §. de for. comp. Monter. prax. tract. 5. in princ. Carleval. de judic. lib. 1. disp. 2. num. 576. & 583. quod etiam observatur in civitatibus, ubi suprema resident prætoria, l. 21. tit. 5. lib. 2. Recop. Alioqui processus nullitatis defectu laborabit, quæ exceptio in quovis lris statu opponi permittitur. Paz d. temp. 1. in fin.

Ad Num. 1.

Plures sunt casus, Curia, vocitati, quia
de illis Senatores in prima instantia cogno-
scunt, de quibus in l. 8. 9. 12. tit. 3. l. 5.
tit. 13. lib. 4. l. 4. tit. 15. lib. 9. Recop. eos-
que recensent Gregor. Lop. in l. 5. gloss. 2.
tit. 3. p. 3. Carrasc. tract. de casib. Cur. à
num. 2. Azeved. in d. l. 8. & 9. Recop. Mon-
ter. ubi proxime. Cur. Philip. part. 1. §. 9.
num. 7. cum seqq. De illis, qui Curiam
Principis sui juris persequendi gratiâ in prima
instantia adire possunt juxta legem unicum,
C. quand. Imperat. ut pupillus, vidua, mise-
rabilesque personæ, ultra nostrates nuper lau-
datos, agit Menoch. de arbit. lib. 2. cent. 1.
cas. 65. num. 3. Mastrill. de Magistrat. lib. 3.
cap. 4. num. 58. Gail. lib. 1. observ. 1. Duar.
ubi supra. Afflic. decis. 257. Cujac. & Castill.
ubi proxime. Didac. Perez in l. 1. verb. Pobres,
tit. 1. lib. 3. Ordin. Amat. variar. part. 2.
resol. 65. num. 51. Carol. de Tapia in constit.
Stratimus, de offic. magistr. judiciar. num. 20.
Mascard. de prob. conclus. 1065. Escob. de ra-
tiocin. cap. 7. ex num. 56. Cancr. variar.
lib. 2. cap. 2. à princ. Barb. pluribus conge-
stis in collect. ad d. l. unic. C. quand. Imperat.
cui conveniunt lex 41. tit. 18. lex 20. tit. 23.
part. 3. Salgad. Labyrinth. credit. p. 1. cap. 7.
num. 45. Tondut. de præv. jud. p. 2. c. 59.
num. 45.

Ibi: